

Περιεχόμενα

1. Ν ΑΛΛΑΞΕΙ Ο ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ	ΝΕΟΛΟΓΟΣ ΠΑΤΡΩΝ 04/01/2024 σελ.5
2. ΟΙ ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΠΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΒΟΛΟΥ 04/01/2024 σελ.12
3. ΜΟΝΟ ΚΗΔΕΙΕΣ ΚΑΙ ΣΠΑΝΙΑ ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ ΚΑΝΟΥΝ ΟΙ ΙΕΡΕΙΣ ΣΤΗΝ...	ΜΑΓΝΗΣΙΑ 04/01/2024 σελ.5
4. Η ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΤΟ ΠΟΝΤΙΚΙ 04/01/2024 σελ.20,21
5. ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΝΕΑ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	ΕΣΤΙΑ 04/01/2024 σελ.1,3
6. ΜΟΛΙΣ ΣΤΟ 4,3% ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Ο ΜΙΣΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 04/01/2024 σελ.8

ΝΕΟΛΟΓΟΣ

ρεπορτάζ

Γράφτηκαν τα λιγότερα «πρωτόκρια» τη φετινή σχολική χρονιά

Το όλο θέμα της οργανικότητας των σχολείων στην Πάτρα και στην Αχαΐα σχετίζεται άμεσα και με αυτό της υπογεννητικότητας. Ο αριθμός των μαθητών την τελευταία δωδεκαετία από τα χρόνια της οικονομικής κρίσης και μετά έχει μειωθεί κατά τουλάχιστον 15%, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία.

Η μείωση αυτή, όμως, έχει σταθεροποιηθεί και ο βασικός παράγοντας που δεν έχει μια εξέλιξη, αφορά τις προσφυγικές και μεταναστευτικές οικογένειες που έχουν έρθει από άλλες χώρες (κυρίως από χώρες που βρίσκονται σε εμπόλεμη ζώνη ή σε κατάσταση φτώχειας) για να ζήσουν στην Ελλάδα στέλνοντας τα παιδιά τους στα σχολεία της επικράτειας.

Ο παράγοντας αυτός είναι ιδιαίτερα αισθητός στα σχολεία της πρωτεύουσας και γενικότερα της Αττικής, όμως υπάρχει και στα σχολεία της Πάτρας και της ευρύτερης περιοχής γύρω από αυτή. Η υπογεννητικότητα επί της ουσίας υπάρχει και επηρεάζει την παρουσία των μαθητών στα σχολεία.

Στην Αχαΐα, με βάση τα στοιχεία της διεύθυνσης της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, είχαμε τη φετινή χρονιά, πάνω από 100 λιγότερες εγγραφές στην πρώτη τάξη του δημοτικού σε σύγκριση με την περσινή.

Πιο αναλυτικά την σχολική χρονιά 2023 - 2024 είχαμε στις πρώτες τάξεις των δημοτικών σχολείων της Αχαΐας 2.753 εγγραφές, την στιγμή που την περασμένη σχολική σεζόν (2022 - 2023) έγιναν 2.871 εγγραφές.

Όσοστοιχεία της Πρωτοβάθμιας, τουλάχιστον από το '19 και μετά, δεν επιβεβαιώνουν κάποια ραγδαία πτώση σε αριθμούς μαθητών. Συγκεκριμένα τη σχολική χρονιά του 2019 - 2020 είχαμε 2.864 εγγραφές, το 2020 - 2021 2.849, το 2021 - 2022 2.855 για να φτάσουμε τις τελευταίες δύο χρονιές στους 2.871 και στους 2.753.

τάξεις παρατηρούνται και στα νηπιαγωγεία, πολλά από τα οποία συστεγάζονται με τα δημοτικά.

Υποβιβασμοί και συγχωνεύσεις

Σύμφωνα με τα στοιχεία του συλλόγου Δασκάλων και Νηπιαγωγών που προ ημερών προχώρησε σε ανακοίνωση για το θέμα, τη φετινή σχολική χρονιά έγιναν συνολικά στα δημοτικά εφτά προαγωγές σχολικών μονάδων, τρεις υποβιβασμοί και μια συγχώνευση. Στα νηπιαγωγεία έγινε σε επίπεδο Αχαΐας μια νέα (δρυσου (Ζήρια), μια προαγωγή (Σαγείκα), μια συγχώνευση (Λάππα - Απιδεώνα) και ένας υποβιβασμός (Διακοπτό).

Σημειώνουμε ότι η οργανικότητα στα δημοτικά ορίζεται από τα ολιγοθέσια (ξεκινώντας από τους 10 με 15 μαθητές και φτάνοντας το μέγιστο στους 45) και τα πολυθέσια (ξεκινώντας από τους 46 μαθητές και πάνω φτάνοντας τα 120 θέσια με όριο τους 300 μαθητές).

Αντίθετα η οργανικότητα στα νηπιαγωγεία διακρίνεται στα μονοθέσια και στα διθέσια, αυτά δηλαδή στα οποία φτάνουν από εφτά έως 25 νήπια και αντίστοιχα αυτά που είναι από 26 παιδιά και πάνω φτάνοντας τα 50. ☺

Ν' ΑΛΛΑΞΕΙ Ο ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

Ανάγκη επαναπροσδιορισμού των γεωγραφικών ορίων των δημοτικών σχολείων της Πάτρας

της ΑΝΔΡΕΑΣ Π. ΚΩΛΑΙΟΠΟΥΛΟΥ
antrekol@hotmail.com

Ανάγκη για επαναπροσδιορισμό του σχολικού χάρτη της περιοχής σε ότι αφορά τα δημοτικά σχολεία τονίζει ότι υπάρχει ο σύλλογος Δασκάλων και Νηπιαγωγών της Πάτρας, μέσα από τον «Ν».

Ο επαναπροσδιορισμός αυτός είναι αναγκαίος να γίνει έτσι ώστε να αποφευχθεί από εδώ και στο εξής ο υποβιβασμός ή ακόμα και αναστολή σχολικών μονάδων φαινόμενο που έχουμε παρατηρήσει τα τελευταία χρόνια και το οποίο δυσκολεύει ακόμα περισσότερο το εκπαιδευτικό έργο καθώς χάνονται θέσεις σε εκπαιδευτικούς που όμως η περιοχή έχει ανάγκη.

Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει ο πρόεδρος του συλλόγου Δασκάλων και Νηπιαγωγών Πάτρας, Νίκος Θεοδωρόπουλος, ο επαναπροσδιορισμός αυτός θα πρέπει να γίνει με την συνεργασία όλων των εκπαιδευτικών φορέων και ασφαλών των δημοτικών επιτροπών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης που παρακολουθεί από κοντά το θέμα.

Για μια πιο δίκαιη κατανομή

«Βασικό σκεπτικό του επαναπροσδιορισμού του σχολικού χάρτη κατά την άποψή

μας θα πρέπει να είναι μια πιο δίκαιη κατανομή των μαθητών, με γνώμονα τα δεδομένα που έχουν προκύψει τα τελευταία χρόνια μέσα από τις εγγραφές του κάθε σχολείου, τα οποία δεν είναι τα ίδια με παλιότερα» τονίζει.

Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα έχουν αλλάξει ριζικά. Υπάρχουν σχολεία που κάποτε είχαν αρκετούς μαθητές και που έσφυζαν από ζωή και τώρα τα παιδιά έχουν μειωθεί αισθητά, αλλά και σχολεία που παρατηρείται μια αυξητική τάση των μαθητών, με τάξεις που να ξεπερνούν τους 20 μαθητές, δυσκολεύοντας έτσι την διαδικασία του μαθήματος.

Ζωντανά «κότταρα» τα σχολεία

Σύμφωνα με το σκεπτικό της ανάγκης για επαναπροσδιορισμό του σχολικού χάρτη, το σχολείο είναι ένας ζωντανός οργανισμός, ένα κότερο που έχει την δική του ζωή και το οποίο ανά χρονικές περιόδους περνάει από διάφορα στάδια που εξαρτώνται κυρίως από εξωγενείς παράγοντες.

Παράγοντες όπως η οικιστική ανάπτυξη μιας περιοχής που βρίσκεται το σχολείο ή η ποιότητα ζωής που προσφέρει. Μια γειτονιά που έχει μια αυξητική τάση στον αριθμό των μόνιμων κατοίκων της, είναι λογικό το σχολείο της να έχει μια αριθμητική πρόοδο. Οι παράγοντες αυ-

τοί καθορίζουν και την οργανικότητα του, δηλαδή τις θέσεις που απασχολεί σε εκπαιδευτικούς.

Η ενίσχυση των πιο «αδύναμων»

Ο κ. Θεοδωρόπουλος τονίζει σχετικά: «Πρέπει να ενισχύσουμε τα σχολεία που βρίσκονται σε μια φάση παρακμής, με τους μαθητές να λιγοστεύουν από χρονιά σε χρονιά και ταυτόχρονα να μειώσουμε τους μαθητές από εκείνα τα σχολεία που παρουσιάζουν μια τάση υπέρ - πληθυσμιακή. Κάτι που μπορεί να γίνει με έναν σωστό και μελετημένο επαναπροσδιορισμό των σχολικών χαρτών, αλλάζοντας τα γεωγραφικά όρια εγγραφών του κάθε σχολείου».

Κάθε βαθμίδα που κάνει ένα σχολείο επηρεάζει το όλο εκπαιδευτικό έργο. «Λιγότερες οργανικές θέσεις, σημαίνει και λιγότεροι εκπαιδευτικοί, κάτι που έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τον βασικό στόχο που έχουμε ως σύλλογος, την πρόληψη δηλαδή και άλλων εκπαιδευτικών για τη βελτίωση της όλης εκπαιδευτικής διαδικασίας» αναφέρει ο κ. Θεοδωρόπουλος.

Στα χωριά, στο κέντρο και στα πέριξ

Τα σχολεία που κινδυνεύουν να χάσουν θέσεις ή που βρίσκονται σε μια εκ διαμέτρου αντίθετη τροχιά (έχουν δηλαδή πολλούς μαθητές), δεν έχουν σπάνια και απαραίτητα κοινά χαρακτηριστικά. Υπάρχουν σχολεία στην ορεινή Αχαΐα με ελάχιστα μαθητές αφού οι νέοι γονείς έχουν εγκαταλείψει τα χωριά τους και έχουν πάει στις πόλεις. Υπάρχουν όμως και σχολεία ακόμα και στο κέντρο της Πάτρας που κινδυνεύουν να υποβιβαστούν αφού χάνουν μαθητές κάθε χρόνο.

Πάντως, στα σχολεία που βρίσκονται περί το αστικό κέντρο της Πάτρας παρατηρείται μια αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια, γεγονός που συνδέεται και με ότι αρκετές νέες οικογένειες φεύγουν από το κέντρο και κοιτάζουν να διαμείνουν σε αυτές τις περιοχές. Παρόμοιες

2. ΟΙ ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΠΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

Μέσο: ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΒΟΛΟΥ

Ημ. Έκδοσης: . . .04/01/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .04/01/2024

Σελίδα: 12

• ΤΟΝΙΣΕ Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ

«Οι πολύτεκνοι είναι η ελπίδα για τον τόπο μας»

Την πρωτοχρονιάτικη βασιλόπιτα της Ενώσεως Πολυτέκνων Μαγνησίας ευλόγησε προχθές Τρίτη στο ξενοδοχείο Ξενία Βόλου, ο μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ιγνάτιος, παρουσία της υφυπουργού Παιδείας & Θρησκευμάτων κ. Ζέτας Μακρή, της αντιπεριφερειάρχη Μαγνησίας & Βορείων Σποράδων κ. Άννας Μαρίας Παπαδημητρίου, του βουλευτή Μαγνησίας κ. Χρήστου Μπουκώρου και πλήθους πολυτέκνων οικογενειών. Στον χαιρετισμό του ο σεβασμιότατος χαρακτήρισε τους πολυτέκνους «ελπίδα για τον τόπο μας» και εξέφρασε τον έπαινο της Εκκλησίας προς τους πολυτέκνους, πολλοί εκ των οποίων είναι και κληρικοί μας, «γεγονός που αποδεικνύει ότι, όποιος πιστεύει δέχεται ως ευλογία Θεού τα παιδιά στην ζωή του. Είστε υπόδειγμα για μια πατρίδα που δεινοπα-

θεί στο δημογραφικό και αυτή είναι η μεγάλη μου αγωνία. Ελπίζω ότι και όσοι έχουν την ευθύνη στον τόπο μας έχουν αντιληφθεί το μέγεθος του προβλήματος και θα κάνουν το καλύτερο, για να στηρίξουν την ελληνική οικογένεια. Πολλές φορές ασχολούμαστε με δευτερεύοντα και τριτεύοντα θέματα, με ελάχιστες μειονότητες, ενώ μπροστά μας έχουμε την πλειοψηφία, που ζητεί δικαίωση. Με ενωμένες δυνάμεις, πίστη στον Θεό και αγάπη για την πατρίδα μας, θα βρεθούν λύσεις στα προβλήματα. Ως Εκκλησία, θα είμαστε πάντα στο πλευρό σας. Πλέον, σημερινά είναι καινούργια εποχή, κατά την οποία καλούμαστε, εκ των πραγμάτων, να συνυπάρξουμε και με άλλους. Σεις, όμως, θα είστε ο πυρήνας της πατρίδας, των ενοριών μας, που αναδεικνύετε την αξία της Ορθόδοξης Ελληνικής οικογένειας».

«Μόνο κηδείες και σπάνια βαπτίσεις κάνουν οι ιερείς στην ύπαιθρο»...

Όπως ανέφερε στο Ράδιο Ένα, η Σουλτάνα Πράπα πρόεδρος της Ένωσης Πολυτέκνων Μαγνησίας

Ο δεικτής γεννήσεων είναι τόσο χαμηλός, οι θάνατοι είναι πολλαπλάσιοι των γεννήσεων και δεν δίνονται κίνητρα για το δημογραφικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα μας, ανέφερε στο Ράδιο ΕΝΑ και τον Ηλία Κουτσερά, η Σουλτάνα Πράπα πρόεδρος της Ένωσης Πολυτέκνων Μαγνησίας.

Σύμφωνα με την ίδια, οι ιερείς στην ύπαιθρο κάνουν πλέον... μόνο κηδείες και σπάνια βαπτίσεις (...) και για να αναζωογονηθεί το Ελληνικό έθνος πρέπει να παρθούν γενναία μέτρα στήριξης της οικογένειας και των νέων παιδιών που επιθυμούν να τεκνοποιήσουν.

Ο θεσμός της οικογένειας αντιμετωπίζει κλυδωνισμούς και αμφισβητήσεις

Η πρόεδρος των πολυτέκνων ανέφερε ότι ο θεσμός της οικογένειας αντιμετωπίζει κλυδωνισμούς και αμφισβητήσεις, καθώς όλο και περισσότερο προβάλλονται υβριδικά μοντέλα συμβίωσης σε εναλλακτικό τρόπο, ξεκινώντας πάντα από τον δυτικό κόσμο.

«Τα μοντέλα αυτά όμως, δεν είναι σε θέση να υποκαταστήσουν τον ρόλο και τη συνεισφορά της παραδοσιακής μορφής της οικογένειας και σίγουρα δεν μπορούν να διασφαλίσουν τη συνέχεια και τη συνοχή της κοινωνίας μας», ανέφερε η κ. Πράπα.

Η ίδια είπε ότι οι πολυτέκνοι έχουν κρούσει κώδωνα κινδύνου για τον μαρσαμό της οικογένειας, πάρα πολλές φορές, γιατί το βλέπουμε και όλοι γνωρίζουμε ότι το δημογραφικό πρόβλημα είναι εδώ, είναι εθνικό ζήτημα και δεν χωράει εφησυχασμός.

Απαιτούνται άμεσα και γενναία μέτρα της Πολιτείας

Η πρόεδρος των Πολυτέκνων ανέφερε ότι η Μαγνησία έχει χάσει μια έδρα στη Βουλή, λόγω της υπογεννητικότητας και απαιτούνται άμεσα και γενναία μέτρα της Πολιτείας για να ενισχυθεί η προστασία των πολυτέκνων οικογενειών και να ελπίζουμε στην αντίστροφη μέτρηση των δεικτών γονιμότητας.

«Οι πολυτέκνοι δεν θα λύσουν άμεσα το δημογραφικό πρόβλημα. Όμως πρέπει να εκπονηθεί ένα εθνικό σχέδιο στήριξης της πολυτέκνης οικογένειας και να υπάρξει νόμος-πλαιοία για πολιτικές κινήτρων, για την στήριξη του πρώτου, του δεύτερου, του τρίτου παιδιού και ειδικές πολιτικές στήριξης των οικογενειών με τέσσερα παιδιά και πάνω», ανέφερε χαρακτηριστικά.

Σύμφωνα με την κ. Πράπα, η παρότρυνση των νέων ζευγαριών να αποκτήσουν παιδιά, πρέπει να αντληθεί η Πολιτεία ότι δεν είναι δαπάνη, αλλά επένδυση στη χώρα μας και δεν γίνεται αν δεν ληφθούν γενναία μέτρα, να αντιμετωπιστεί το δημογραφικό πρόβλημα.

Έφερε δε ως παράδειγμα, την αναστολή λειτουργίας 76 σχολείων στη Μακεδονία και τόνισε ότι αν σε κάθε περιοχή της Ελλάδας, υπήρχαν 2-3 πολυτέκνες οικογένειες, αυτά τα σχολεία δεν θα έκλειναν.

Τι κίνητρα δίνουν σε άλλες χώρες

«Οι ιερείς μας στην ύπαιθρο, δεν κάνουν βαπτίσεις, αλλά μόνο κηδείες, δυστυχώς. Αυτό πρέπει να μας ανησυχήσει πάρα πολύ. Δεν πείδι άλλο η χώρα πλέον, ούτε μπορούμε να βρούμε λύσεις στο πρόβλημα με το μεταναστευτικό», επισήμανε η πρόεδρος των πολυτέκνων.

Επίσης τόνισε ότι τα περισσότερα ζευγάρια κάνουν ένα ή δύο παιδιά, τρίτο παιδί, όχι και τόσο, ενώ για τέταρτο και πάνω μειώθηκαν πάρα πολύ οι γεννήσεις πολυτέκνων οικογενειών.

Σύμφωνα με την κ. Πράπα, για να νοικιάσει σπίτι ένα νέο ζευγάρι, πρέπει να βοηθηθεί από την Πολιτεία και να υπάρξουν φοροαπαλλαγές και να χαρίζονται δάνεια κατοικίας, όπως γίνεται σε άλλες χώρες, φέρνοντας ως παράδειγμα την Ουγγαρία, τη Γαλλία και την Πορτογαλία που δίνουν σπίτια, φοροαπαλλαγές, παιδικούς σταθμούς και άδειες των γονέων για να μεγαλώσουν τα παιδιά τους.

Φωτο αρχείου

Παρέμβαση για επαναφορά σύνταξης στην πολυτέκνη μητέρα, έκανε ο εργατολόγος και πρόεδρος της ΕΝΥΠΕΚΚ Αλέξης Μητρόπουλος

Παραπέμπουν σε συνθήκες πολέμου ή πολιτικής εθνικής γενοκτονίας!

Όπως εξηγεί ο κ. Μητρόπουλος, «στο Διοικητικό Πρωτοδικείο της Λαρίσας προσέφυγε αγρότισσα πολυτέκνη μητέρα, μέλος της Ανωτάτης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδος (ΑΣΠΕ), η οποία, ενώ ελάμβανε σύνταξη πολυτέκνης μητέρας, την 1-11-2012 σταμάτησε η χορήγησης της. Η πολυτέκνη αγρότισσα υποστήριξε ότι η κατάργηση της ισόβιας σύνταξης είναι αντίθετη στο άρθρο 23 του Συντάγματος που προστατεύει την οικογένεια και ειδικά τις πολυτέκνες οικογένειες οι οποίες «έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το κράτος». Το Διοικητικό Πρωτοδικείο Λαρίσας με την 125/2016 απόφαση η έσπευσε πρωτοδικαστικό ερώτημα στο ΣτΕ για να κριθεί η συνταγματικότητα ή μη της σχετικής διάταξης του εφαρμοστικού του β' Μηνιμονίου ν. 4092/2012 που προέβλεπε την κατάργηση της ισόβιας σύνταξης της πολυτέκνης μητέρας των 102 ευρώ που χορηγείτο με βάση το άρθρο 63 του ν. 1892/1990.

Με την υπ' αριθμ. 719/2018 απόφαση του Α' Τμήματος του ΣτΕ, που δίκασε με τη διαδικασία της πλοτικής δίκης το ανωτέρω ζήτημα, κρίθηκε ότι η κατάργηση από 1-11-2012 κι εντεύθεν της ισόβιας σύνταξης βάσει του ν. 4093/2012, που λάμβανε η πολυτέκνη αγρότισσα μητέρα, ήταν συμβατή με το Σύνταγμα και της Διεθνούς Συμβάσεως. Στην ίδια απόφαση

αναφερόταν ότι η ισόβια σύνταξη στην πολυτέκνη μητέρα δεν εχρηγήτο με σκοπό τον βιοπορισμό της, αλλά είχε τιμητικό χαρακτήρα και ότι με τον δευτερομηνιακό εφαρμοστικό νόμο 4093/2012 επιώχθηκε «η αναμόρφωση και εκλογίκευση των μέχρι τότε οικογενειακών επιδομάτων ενόψει και της οξείας δημοσιονομικής κρίσεως με τη 19 χορήγησης νέου επιδόματος (ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων) από το πρώτο παιδί και την παρεχόμενη έτσι κατ'αποτέλεσμα μεγαλύτερη στήριξη της οικογένειας με περισσότερα παιδιά και συνεπώς στις πολυτέκνες οικογένειες!»

Οι πολιτικές κατά των γεννήσεων, της οικογένειας και των γυναικών, αλλά και οι εξοντωτικές και διαρκείς περικοπές των συντάξεων, που εφήρμοσαν οι δανειστές και τα μνημονιακά κόμματα σε αριθμούς, **παραπέμπουν σε συνθήκες πολέμου ή πολιτικής εθνικής γενοκτονίας!**

Σύμφωνα με τον εργατολόγο, «η μείωση των γεννήσεων, κατά τα χρόνια εφαρμογής των μνημονιακών μέτρων (2011-2022), κυρίως για την οικογένεια και τα όρια ηλικίας των γυναικών, σύμφωνα με έρευνα της ΕΝΥΠΕΚΚ, δεν έχει προηγουμένως στην ιστορία της χώρας!

Ειδικότερα: α. Και τα δώδεκα χρόνια εφαρμογής των μνημονιακών μέτρων, δηλαδή τα χρόνια 2011-2022, για πρώτη φορά τα τελευταία 80 χρόνια, υπερτερούν κατά πολύ και σταθερά οι θάνατοι από τις γεννήσεις! β. Συνολικά τα έτη των σκληρών μνημονιακών μέτρων (2011-2022) οι θάνατοι ξεπέρασαν τις γεννήσεις πάνω από 394.602! Σύμφωνα με μελέτη της ΕΝΥΠΕΚΚ, όπως προκύπτουν από τα αρχεία της ΕΛΣΤΑΤ και του Υπουργείου Εσωτερικών, αποδεικνύεται ότι σε καμία άλλη χρονική περίοδο, τουλάχιστον από το 1932 (που τηρούνται επίσημα στοιχεία) μέχρι σήμερα, δεν είχαμε στην Ελλάδα τόσο μεγάλη μείωση των γεννήσεων, όσο την περίοδο των Μνημονίων και του κορονοϊού (2011-2021). Τα κόμματα του μνημονιακού τόξου (ΝΔ, ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ) θα πρέπει να κατανοήσουν ότι, λόγω της εφαρμογής των δικών τους αντικοινωνικών πολιτικών επιλογών, φτάσαμε στην κατάργηση των γεννήσεων και ότι, αν δεν σταματήσουν άμεσα και γενναίως όλα τα μνημονιακά όρια και οι πρόωρες συνταξιοδοτήσεις των γυναικών. Συνεπώς, το πρώτο μέτρο που πρέπει άμεσα να νομοθετηθεί είναι η μόνιμη επαναφορά της ισόβιας σύνταξης σε όλες τις πολυτέκνες μητέρες με τουλάχιστον τρία παιδιά και άνω.

20 Άρθρο

ΤΟ ΠΟΝΤΙΚΙ ΠΕΜΠΤΗ 4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2024

www.topontiki.gr

Η δημογραφική ελληνική πραγματικότητα

Αρνητικά τα φυσικά και μεταναστευτικά ισοζύγια μετά το 2010

Του Βύρωνα Κοτζαμάνη*

Η δημογραφική εικόνα της χώρας μας διαφέρει σήμερα σε μεγάλο βαθμό από αυτήν της πρώτης μεταπολεμικής δεκαετίας και πολιτικά κόμματα, κοινωνικοί, επαγγελματικοί και επιστημονικοί φορείς, καθώς και η κοινή γνώμη, δείχνουν ένα ολο αυξανόμενο ενδιαφέρον.

Το «δημογραφικό» αναδεικνύεται έως ένα από τα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν **άμεσα**, με στόχο την προσαρμογή στις αναμενόμενες αλλαγές, την **ανακοπή** των υφιστάμενων τάσεων και την **αμβλύνση** των όποιων αρνητικών τους επιπτώσεων. Συνοψίζοντας τα βασικά χαρακτηριστικά του, αλλά και τις προκλήσεις που τίθενται, αναφέρουμε μεταξύ άλλων:

- ♦ Την **υπερσυγκέντρωση** του πληθυσμού σε ένα εξαιρετικά περιορισμένο

Ανήκουμε στην ομάδα χωρών της Ε.Ε. με τους χαμηλότερους δείκτες γονιμότητας

τιμήμα της επικράτεια? (άμεση συνέπεια της εσωτερικής μετατόπισης, απόρροια του μεταπολεμικού μοντέλου ανάπτυξης).

- ♦ Την **επιβράδυνση** μετά το 1995 της αύξησης του προσδόκιμου ζωής στη γέννηση² και στα 65 έτη.
- ♦ Τη συρρίκνωση της γονιμότητας στις γενεές που γεννήθηκαν μετά το 1960 και την επαγωγική πτώση των γεννήσεων μετά το 1980.
- ♦ Την **συνεχή αύξηση** του ειδικού βάρους των 65 ετών και άνω (από το 6,8%

το 1951 στο 23% σήμερα) και τη μείωση των 0-20 και 20-64 ετών.

- ♦ Τη **συνεχή αύξηση** των θανάτων λόγω της αύξησης των 65 ετών και άνω.
- ♦ Τα **αρνητικά** φυσικά ισοζύγια (Φ.Ι.) μετά το 2010 (ισοζύγια που θα ήταν αρνητικά χωρίς τους αλλοδαπούς από τις αρχές της δεκαετίας του 2000).
- ♦ Το επίσης **αρνητικό** μεταναστευτικό ισοζύγιο το 2011 - 2023 (περισσότερες έξοδοι από εισοδοί).
- ♦ Τη **μείωση** του πληθυσμού μετά το 2010, απόρροια των αρνητικών φυσικών και μεταναστευτικών ισοζυγίων.
- ♦ Τις σημαντικές **διαφοροποιήσεις** σε περιφερειακό επίπεδο όλων των δημογραφικών δεικτών (μεταβολή του πληθυσμού ανάμεσα στις δύο τελευταίες απογραφές,³ φυσικά ισοζύγια,⁴ γονιμότητα,⁵ θνησιμότητα, γήρανση), διαφοροποιήσεις που αναδεικνύονται εξετάζοντας τις αποκλίσεις από τους μέσους εθνικούς όρους και που γίνονται όλο και πιο έντονες όταν περνάμε από τα επίπεδα NUTS 1 & 2 (Χώρα και Περιφέρειες) στα NUTS 3 (Περιφ. Ενότητες) και στη συνέχεια στους Δήμους και στις Δ.Ε (LAU 1 & 2).

του πληθυσμού ανάμεσα στο 2024 και το 2050.

Ταυτόχρονα όμως η **γαμηλιότητα** στη χώρα μας είναι σχετικά υψηλή, ενώ η ένταση της διάλυσης συμβιώσεων είναι ακόμη σχετικά χαμηλή. Τα ποσοστά συγκριτικότητας των νέων πριν από τον γάμο είναι, επίσης, χαμηλά, η ηλικία αποχωρησής τους από την οικογενειακή εστία από τις υψηλότερες στην Ε.Ε., ενώ έχουμε τα χαμηλότερα ποσοστά επί τοις εκατό γεννήσεων εκτός γάμου και τη μικρότερη ποσοστιαία αύξηση του μέσου όρου ζωής στη γέννηση (1993 - 2019) ανάμεσα στις 16 χώρες που αποτελούσαν την Ε.Ε. πριν από τη διεύρυνσή της.

Μακροπρόβλεψη η εξισορρόπηση

Τέλος, οι πρόσφατες προβολές του πληθυσμού (Ηνωμένα Έθνη, 2022 και Eurostat, EUROPOP - 2023) συγκλίνουν στο ότι:

- ♦ Η αύξηση των θανάτων και η μείωση των γεννήσεων **δεν είναι δυνατόν** να ανατραπεί μεσοπρόθεσμα, με αποτέλεσμα τα φυσικά ισοζύγια να παραμείνουν αρνητικά οδηγώντας στην περαιτέρω μείωση του πληθυσμού.
- ♦ Η όποια αναστροφή του μη ιδιαιτέρως ευνοϊκού περιβάλλοντος για τη δημιουργία οικογένειας και την απόκτηση παιδιών θα περιορίσει τα αρνητικά φυσικά ισοζύγια, χωρίς ωστόσο να τα μετατρέψει από αρνητικά σε θετικά, **μακροπρόθεσμα** δε και μόνον θα επιτρέψει την προσδευτική εξισορρόπησή τους.
- ♦ Η γήρανση **δεν πρόκειται** να ανακοπεί.
- ♦ Το αν ο συνολικός πληθυσμός μας θα μειωθεί κατά μερικές εκατοντάδες χιλιάδες ή κατά 1,5 εκατομμύριο το 2050 σε σχέση με σήμερα θα εξαρτηθεί κυρίως από τη μεταναστευτική ζυγαριά (εισοδοί - έξοδοι) και δευτερευόντως από το φυσικό ισοζύγιο (γεννήσεις - θάνατοι). Ειδικότερα:

Χαμηλά στην Ευρώπη

Η χώρα μας δεν αποτελεί φυσικά εξαίρεση στην Ε.Ε. και αντίστοιχες εξελίξεις (αστικοποίηση, γήρανση του πληθυσμού, πτώση της γονιμότητας και της γαμηλιότητας, συρρίκνωση των φυσικών ισοζυγίων, αλλαγές των οικογενειακών δομών...) καταγράφονται - ή θα καταγραφούν σύντομα - σε όλες τις χώρες - μέλη της. Απλώς εντάσσεται στην ομάδα εκείνη που είτε «προτρέχει» είτε «ακολουθεί», καθώς:

1 Δεν είχε τη μεταπολεμική «έκρηξη» των γεννήσεων (baby boom) που χαρακτηρίσε μια μεγάλη ομάδα ευρωπαϊκών χωρών.

2 Με βάση τους ετήσιους δείκτες γονιμότητας εντάσσεται στην ομάδα εκείνη των χωρών της Ε.Ε. με τους χαμηλότερους δείκτες (<1,5 παιδιά ανά γυναίκα από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 μέχρι και σήμερα) και με την υψηλότερη μέση ηλικία στην απόκτησή τους, ενώ η συσχέτιση ανάμεσα στον γάμο και την απόκτηση ενός πρώτου παιδιού παραμένει **ισχυρή**. Και ταυτόχρονα το ποσοστό των **άτεκνων γυναικών** στις γενεές που γεννήθηκαν μετά το 1980 είναι από τα υψηλότερα στην Ε.Ε.

3 Είναι - και θα παραμείνει και τις αμέσως επόμενες δεκαετίες - από τις «**γηραιότερες**» χώρες της Ε.Ε. με βάση τόσο τα ποσοστά επί τοις εκατό των 65+ όσο και τη μέση και διάμεση ηλικία.

4 Εντάσσεται στην ομάδα χωρών της Ένωσης που θα έχουν από τις υψηλότερες ποσοστιαίες **μειώσεις**

του πληθυσμού στο μέλλον του **ελάχιστος των γεννήσεων** έναντι των θανάτων προϋποθέτει τη συγκράτηση της αύξησης των πρώτων - άμεση επίπτωση της γήρανσης - και, κυρίως, την αύξηση των γεννήσεων.

Οι θάνατοι, ελλείψει μέτρων πολιτικής (ενίσχυση του δημοσίου συστήματος υγείας και ταχύτερη μείωση της θνησιμότητας των άνω των 60 ετών) θα κυμανθούν τα επόμενα 26 χρόνια (2024 - 2049) γύρω από τα **3,40 εκατ.** (δυσμενές σενάριο), στην περίπτωση δε θετικών αλλαγών (ευνοϊκότατο σενάριο) γύρω από τα **3,25 εκατ.** (ενδεκτικά δε και μόνον αναφέρουμε ότι την περίοδο 1994 - 2019 κατεγράφησαν 2,82 εκατ.).

Οι γεννήσεις την ίδια περίοδο, στην

ΤΟ ΠΟΝΤΙΚΙ ΠΕΜΠΤΗ 4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2024
www.topontiki.gr

υπόθεση ενός μηδενικού μεταναστευτικού ισοζυγίου, αν δεν δημιουργηθεί ένα εξαιρετικά ευνοϊκό περιβάλλον για την οικογένεια και το παιδί, δεν αναμένεται να υπερβούν κατά πολύ τα 1,9 εκατ. (2,64 εκατ. 1994 - 2019).

Η προοδευτική δημιουργία του περιβάλλοντος αυτού θα επιτρέψει στα νέα ζευγάρια να ανακόψουν αρχικά την πτωτική πορεία της γονιμότητάς τους (οι γυναίκες που γεννήθηκαν γύρω από το 1980 δεν θα κάνουν περισσότερα από 1,5 παιδιά, ενώ οι μητέρες τους έφεραν στον κόσμο 2,1) και, στη συνέχεια, να την αυξήσουν προοδευτικά με αποτέλεσμα οι γενεές που γεννήθηκαν μετά το 2010 να αποκτήσουν έως και 1,8 παιδιά.

Η αλλαγή αυτή, λαμβάνοντας υπόψη και την αναμενόμενη επιβράδυνση της αύξησης της μέσης ηλικίας στην απόκτηση των παιδιών, θα οδηγήσει προοδευτικά και στην αύξηση των ετήσιων δεικτών της γονιμότητας από 1,3 έως 1,4 σήμερα στα 1,70 έως 1,75 παιδιά ανά γυναίκα τη δεκαετία του 2040.

Αλλά, ακόμη και αν αυτό επιτευχθεί, οι γεννήσεις δεν πρόκειται να ξεπεράσουν τα 2,1 εκατ. το 2024 - 2049, καθώς το πλήθος των ατόμων σε ηλικία απόκτησης παιδιών θα συνεχίσει να μειώνεται μέχρι τα μέσα του αιώνα μας.

Αναπόφευκτο έλλειμμα γεννήσεων

Με βάση τα προαναφερθέντα το έλλειμμα γεννήσεων έναντι των θανάτων αναμένεται να κυμανθεί από -1,50 (δυσμενές σενάριο, χωρίς τη λήψη ισχυρών μέτρων) έως -1,15 εκατομμύρια (ευνοϊκότατο). Αυτό θα είναι σε αδρές γραμμές και το εύρος της αναμενόμενης μείωσης του πληθυσμού μας ανάμεσα στο 2024 και το 2050 εάν η μεταναστευτική ζυγαριά είναι μηδενική.

Όσον αφορά τη μείωση των 0 - 64 ετών, με δεδομένη την αύξηση των >65 ετών κατά 650 χιλ. περίπου, αυτή θα κυμανθεί από 2,15 εκατ. (δυσμενές σενάριο) έως 1,8 εκατ. (ευνοϊκότατο σενάριο), η δε μείωση των 0 - 19 ετών από 550 έως 400 χιλ. αντίστοιχα.

2 Τα μεταναστευτικά ισοζύγια θα επηρεάσουν σημαντικά το μέγεθος και την ηλικιακή δομή του πληθυσμού μας μέχρι το 2050. Με βάση το εκτιμώμενο προαναφερθέν εύρος του ελλείματος των γεννήσεων έναντι των θανάτων η σταθεροποίηση του πληθυσμού μας γύρω από τα σημερινά επίπεδα (10,35 εκατ.) απαιτεί από δημογραφική σκοπιά ένα θετικό μεταναστευτικό ισοζύγιο: 1,0 έως 1,3 εκατ. περισσότερες εισόδους από εξόδους? (40 - 50 χιλ. κατά μέσο όρο ετησίως, δηλαδή ένα ισοζύγιο υψηλότερο ακόμη και αυτού που είχαμε την περίοδο 1991 - 2010).

Αν και η μελλοντική πορεία του ισοζυγίου αυτού είναι αβέβαιη, εξαρτώμενη τόσο από εθνικούς όσο και από διεθνείς παράγοντες, εκτιμούμε ότι για πλήθος λόγων δεν αναμένεται να καταγραφεί ένα τόσο υψηλό πλεόνασμα εισόδων έναντι εξόδων. Ένα «ήπιος» όμως ισοζύγιο της τάξης των 15 - 20 χιλ. ανά έτος (390 έως 520 χιλ. συνολικά το 2024 - 2049) θα συνέβαλε καθοριστικά στην επιβράδυνση τόσο μείωσης του συνολικού πληθυσμού, όσο και αυτής των νέων 0 - 19 ετών και των ατόμων εργάσιμης ηλικίας (και, κατ' επέκταση, και στην επιβράδυνση της δημογραφικής γήρανσης).

Εν κατακλείδι, ο συνδυασμός πολιτικών που

♦ θα περιορίσουν τις αμέσως επόμενες δεκαετίες την αύξηση των θανάτων,

♦ θα δημιουργήσουν ένα εξαιρετικά ευνοϊκό περιβάλλον για την απόκτηση του επιθυμητού αριθμού παιδιών από τις νεότερες γενεές,

♦ θα επιβραδύνουν σημαντικά τη μετανάστευση νέων παραγωγικών και αναπαραγωγικών ηλικιών επιτρέποντας ταυτόχρονα την επιστροφή τμήματος αυτών που έχουν φύγει και, που, ταυτόχρονα,

♦ θα επιτρέψουν την ενσωμάτωση και μόνιμη εγκατάσταση νέων αλλοδαπών στη χώρα μας είναι μονόδρομος, εάν θα τεθεί ως στόχος ο περιορισμός της μείωσης του πληθυσμού και η επιβράδυνση της γήρανσής του (εάν δηλαδή στοχεύαμε αφενός μεν στο να μην υπολείπεται κατά πολύ τα 9,7 εκατ. το 2050, αφετέρου δε να περιοριστεί και η μείωση των 0 - 19 και των 20 - 64 ετών).

Από 1,50 έως 1,15 εκατομμύρια λιγότεροι έως το 2050 χωρίς νέους μετανάστες

Για να επιτευχθεί όμως - αν τεθεί - ο στόχος αυτός, απαιτείται οι έχοντες την ευθύνη σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων να λάβουν τα προσήκοντα μέτρα, ενώ ταυτόχρονα, έχοντας ως δεδομένες κάποιες μη αναστρέψιμες τις αμέσως επόμενες δεκαετίες εξελίξεις, να προνοήσουν για την έγκαιρη προσαρμογή σε αυτές.

° Καθηγητής, επιστημονικός υπεύθυνος του Ερευνητικού Προγράμματος (ΕΛΙΔΕΚ) «Δημογραφικά Προτάγματα στην Έρευνα και Πρακτική στην Ελλάδα» (DIRAP) / Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων (ΕΔΚΑ) - ΕΛΚΕ Παν Θεσσαλίας, bkoz2@uth.gr. Το κείμενο αυτό δημοσιεύτηκε στο 4ο τεύχος της σειράς DIRAP-FOCUS του 2023

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- 1. Η έντονη ανισοκατανομή του μόνιμου πληθυσμού αποτυπώνεται και στο διοικητικό επίπεδο των Δημοτικών Ενότητων (Δ.Ε). Ειδικότερα, με βάση την πρόσφατη απογραφή (2021) σε εξήντα έξι (66) από ένα σύνολο 1.037 Δ.Ε (του Αγίου Όρους συμπεριλαμβανομένου) διαμένει το 50,1% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού της χώρας. Οι εξήντα έξι (66) αυτές Δημοτικές Ενότητες κατέχουν το 4,3% της συνολικής έκτασης της χώρας και συγκεντρώνουν 5.249.364 κάτοικους. Πρόκειται για Δημοτικές Ενότητες, που βρίσκονται, κυρίως, στην Περιφέρεια Αττικής, στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης, ενώ κάποιες αποτελούν μέρος των αστικών συγκροτημάτων των πρωτευουσών αρκετών Περιφερειακών Ενότητων της χώρας. Από αυτές τις 66 Δ.Ε οι 28 βρίσκονται στην Πε-

ριφέρεια Αττικής και σε αυτές διαμένουν 2.284.941 άτομα ή το 21,8% του συνολικού πληθυσμού της χώρας,

2. Υπενθυμίζουμε ότι η Ελλάδα είχε αφενός μεν ανάμεσα στο 1994 και το 2019 τη μικρότερη ποσοστιαία αύξηση (+4%) του μέσου όρου ζωής, αφετέρου δε τις υψηλότερες απώλειες σε έτη ζωής ανάμεσα στο 2019 και το 2021 ανάμεσα στις 16 χώρες - μέλη της Ε.Ε. προ της διεύρυνσής της.

3. Ενώ σε εθνικό επίπεδο η μείωση του πληθυσμού με βάση τις δυο τελευταίες απογραφές ανέρχεται στο -3,1, στις Π.Ε. κυμαίνεται από -14 έως +1%, στους Δήμους από -33 έως +18% και στις Δ.Ε. από -82 έως +340%.

4. Την εξαετία 2014 - 2019 αντιστοιχούσαν σε εθνικό επίπεδο 1,3 θάνατοι ανά μία γεννήση. Την ίδια περίοδο στις 13 μεγάλες Περιφέρειες είχαμε από 0,85 έως 1,59 θανάτους / γέννηση, σε επίπεδο Π.Ε. από 0,5 έως 1,8, σε επίπεδο Δήμων από 0,45 έως 16 και σε επίπεδο Δ.Ε. (LAU 2) από 0,3 -39 θανάτους / γέννηση.

5. Το τελευταίο προ της πανδημίας έτος (2019) ο ετήσιος δείκτης γονιμότητας κυμάνταν από 0,7 (Φωκίδα) έως 1,8 (Ζάκυνθος) όταν ο μέσος εθνικός ανέρχεται στο 1,3 παιδιά / γυναίκα.

6. Με βάση τις εκτιμήσεις της ΕΛΣΤΑΤ το 2020, σε εθνικό επίπεδο, το ποσοστό των 65 ετών και άνω ανέρχεται στο 22,5% και αυτό των >=85 ετών στο 3,6 %. Σε το νομικούς όμως «προπορεύονται» με το 28% του πληθυσμού τους να είναι >=65 ετών ενώ σε 2 από αυτούς υπερβαίνει ακόμη και το 30% (εγγίζει δηλαδή το αναμενόμενο σε εθνικό επίπεδο το 2050). Ο αναλογικός αριθμός ατόμων 85+ σε 100 άτομα 65+ αφίγει να διαφανεί ότι, αν το 2020, σε εθνικό επίπεδο αντιστοιχούν λίγο λιγότερα από 16 άτομα ηλικίας 85+ σε 100 άτομα ηλικίας 65+, σε 15 με συνολικό πληθυσμό που εγγίζει το 1 εκατ. το 2020 (το 9% του συνολικού πληθυσμού στο 25,5% της επικράτειας) αντιστοιχούν περισσότερα από 18 άτομα 85 και άνω σε 100 άτομα 65 και άνω, και, σε 4 (Λακωνία, Αρκαδία, Φωκίδα και Ευρυτανία) περισσότερα από 20. Οι 4 αυτοί νομοί έχουν επομένως ήδη υπερβεί το 2020 την αναλογία που αναμένουμε να έχουμε σε εθνικό επίπεδο έπειτα από 30 χρόνια (το 2050) ενώ οι άλλοι 11 αναμένεται να την ξεπεράσουν στις αρχές της επομένης δεκαετίας. Οδεύουμε, επομένως, προς έναν συνδυασμό «γήρανσης» και «περηγρίας» σε περισσότερους από 1 στους 4 νομούς της χώρας μας, με αποτέλεσμα σύντομα (πολύ πριν από το 2050) να έχουμε μια ομάδα όπου οι 65 ετών και άνω θα υπερβαίνουν το 1/3 του πληθυσμού τους με το 1/4 των >=65 ετών να είναι 85 ετών και άνω

7. Οι εισερχόμενοι αλλοδαποί, λόγω της νεότητας τους, θα επιβραδύνουν και την τάση συρρίκνωσης του πληθυσμού των γυναικών αναπαραγωγικής ηλικίας ενισχύοντας ταυτόχρονα τον δείκτη γονιμότητας και τις γεννήσεις, και, κατ' επέκταση, θα περιορίσουν και τα αρνητικά φυσικά ισοζύγια.

5. ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΝΕΑ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Μέσο: ΕΣΤΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .04/01/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .04/01/2024

Σελίδα: 1

Καινούργια χρονιά, νέα μείωση του πληθυσμού

του *Κώστα Κόλμερ*

ΑΚΑΤΑΣΧΕΤΗ είναι ή μείωση του πληθυσμού της Ελλάδος, παρά τους έκλογομαγείρους που την αποκρύπτουν με διάφορα κόλπα (έπιστολική ψήφος, μεταναστευτικές ροές, νομιμοποιήσεις λαθρομεταναστών). Ασυγκράτητη επίσης κι ή επάνοδος της πανδημίας του κινεζοϊού που στέλνει στον θάνατο περισσότερους τών 60 συμπολιτών μας εβδομαδιαίως. Άντ' αυτών, ή κυβέρνηση του Κυρ. Μητσοτάκη (ΚΜ) ασχολείται με «όρμητικό κύμα αλλαγών». Από τό 2024 απουσιάζει

Συνέχεια στήν σελ. 3

5. ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΝΕΑ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Μέσο: ΕΣΤΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .04/01/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .04/01/2024

Σελίδα: 3

Συνέχεια από την σελ. 1

τελείως –κι ως ιδέα– ή δημογραφική ανάκαμψη της χώρας.

Ειδικότερα, τό παρελθόν έτος, ό ύπολογιζόμενος (ΣΣ: μη άπογραφόμενος) πληθυσμός της χώρας έμειώθη κατά 0,5% στά 10.414.000 άτομα, έξ αίτίας τών διπλασιών θανάτων έναντι τών γεννήσεων ζώντων (140 χιλ. πρός 76 χιλιάδες, συμπεριλαμβανομένων τών άλλογενών.)

Η καθαρή έκροη λαθρομεταναστών αύξηθή κατά 16.355 άτομα (ή διαφορά είσελθόντων έναντι άποχωρησάντων) κυρίως έτερόχθονων, λόγω της ύπαρκτης άνεργίας. Έτσι, ούτε οι έλλείδες του κ. Γεωργιάδη έπιβεβαιώνονται ότι με τούς (λαθρο) μετανάστες και τήν μαζική νομιμοποίηση θά λυθή τό δημογραφικό πρόβλημα. Μάλιστα, ή καθαρή μετακίνηση πρός τό έξωτερικό έχει διπλάσιο ρυθμό από τήν μείωση του έγχωρου πληθυσμού (0,9%:0,5%). Συγχρόως, τά κρούσματα του Κινεζοϊού αύξάνονται έφέςτος 37% πάνω από πέρουσι, τήν έποχή αυτή (Δεκέμβριος), και Κύριος οίδε, πόσι άθθενείς θά άπολοσθούν τελκώς στό έξαρχβαλωμένο ΕΣΥ. Παρά

Καινούργια χρονιά, νέα μείωση τού πληθυσμού

του Κώστα Κόλμερ

ταύτα, ό δείκτης γηράσκως τού έλληγκαία πλέον τά έξόχως δραστικά μέτρα ένισχύσεως της γαμηλιότπτος τών γυναικών, μητρικής ηλικίας (16-45 έτών).

Η κυβέρνηση ΚΜ παρακολουθεί άμήχανη τό φαινόμενο τής πληθυσμιακής άπισχάνσεως της χώρας, έστερημένη όχι πλέον πολιτικής αλλά και συνειδησεως τών έντευθεν έθνικών κινδύων. Ασχολείται με δευτερευούσης σημασίας στόχους όπως ή φυσική οικονομική ανάπτυξη κι όχι με τήν δημιουργική κοινωνία πού οδεύει πρός τήν μοιραία εξαφάνιση. Έξαφρίζει με φόρους τήν παρούσα γενεά και δέν παρέχει τά μέσα για τήν ένίσχυση τής έπιμενης, διά τής άποκαταστάσεως τού δημογραφικού σφρίγγους τής ελληνικής φυλής.

Στό σημείο πού έχει φθάσει ή μείωση τού έγχωρου πληθυσμού (10% τήν πα-

ρελθοΐσα δεκαετία περίπου) είναι άναγκαία πλέον τά έξόχως δραστικά μέτρα ένισχύσεως της γαμηλιότπτος τών γυναικών, μητρικής ηλικίας (16-45 έτών).

Διά νά γεννηθούν τρία παιδιά ανά ελληνική οικογένεια, ώστε νά αναστραφεί ή καθοδική πορεία τού έγχωρου πληθυσμού, θά πρέπει νά χορηγηθούν ίσχυρά κίνητρα στις γεννήσεις ζώντων, όπως ό δωρεάν τοκετός (και στά ιδιωτικά μαιευτήρια), ή δημοσιονομική κάλυψη τής άπασχολήσεως τών μητέρων (μετά τήν λοχεία) κι ή πλήρης φορολογική άπαλλαγή τών τικτομένων μέχρις ένηλικιώσεως τών (άντιστοιχεί στό άφορολόγητο τών οικογενειών έως 60-70.000 ευρώ έτήσιο εισόδημα). Η κατάργηση τού ΦΠΑ στις παιδικές τροφές και έξαρτήσεις θά βοηθούσε διασημιακά μία έντονη καμπάνια ύπερ της αύξησεως τού πληθυσμού μέσω τής τρεοράσεως: «Γαμείτε, γιατί χάνομαστε» Τζιμης Πανούσης (**)

Είναι μέγα λάθος νά δαπανώνται δισεκατομμύρια σε σύγχρονους έξοπλισμούς (π.χ. F-35 και κορβέτες κ.λπ.) κι όχι για τήν αύξηση τού αυτόχθονος πληθυσμού. Αύταπάτη επίσης είναι τό «ήπιο κλίμα» στις έλληνοτουρκικές σχέσεις πού μακροπροθέσμως οδηγεί στην ειρηνική κατάληψη της χώρας από άλλοθρήσκους και άλλογενείς όπως συμβαίνει σήμερα στην δυτική Θράκη. Προτιμώτερο θά ήταν νά κληθούν οι όμόθρησκοι Βαλκάνιοι λαοί κι οι χριστιανοί Εύρωπαίοι νά έγκατασταθούν στην χώρα μας, με τήν έλπίδα άφομοιώσεως τών. Απέτυχε μόν στην περίπτωση τού έποικισμού τών Άλβανών ό όποιος σταμάτησε και άνεστράφη μετά τήν Πανδημία αλλά με τήν ιδιωτική έκπαίδευση τής ελληνικής γλώσσας, πιθανόν οι ξένοι φιλοξενούμενοι νά μείνουν στην άραία Ελλάδα.

Είναι όμως και πολιτική έθελοτύφλωσις τής κυβερνήσεως ΚΜ πού έλλίπει ότι με τήν «έπιτολική ψήφο» θά

ύπερκεράσει τήν άποχή, στις προσεχείς εύρωεκλογές. Πέραν τού ότι ή ψήφος τών «εύρω-βουλευτών» είναι συνήθως χαλαρά, ή δυσάρεσκεια τού έκλογικού σώματος κατόπιν τών έπαλληλών «άστοχιών» (Ντόρα) τού έπιτελικού κράτους, μετά τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές (άλλά και προηγούμενες) κι ή μεγάλη αύξηση τών θανάτων τών μέσης και μεγάλης ηλικίας ατόμων (κι από θανατηφόρα αυτοκινητικά άτυχήματα) λειτουργεί άποδοκιμαστικά για τήν πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας, τής οποία ήδη ή πρόθεση έπισηφίσεως έχει φθάσει στό ναδίρ (*) επί τής βάσει τών σφυγιομετρήσεων τής κοινής γνώμης.

(*) *Nadhr* (άραβιστί) όπου, κοσμολογικά, ή κατακόρυφος πού περνάει στον παρατηρητή, συναντά τόν ούρανο θόλο πρός τά κάτω. Έκλογικά, δέν άρκει πλέον τό ζενίθ της άπασαθρώσεως της άντιπολιτεύσεως πού έννοει τόν ΚΜ. Ήδη έσωτερικώς της ΝΔ δημιουργούνται αντίδρασεις άν όχι κεντρόφυγες τάσεις, ενώ ή άποχή στις εύρωεκλογές παραδοκεί άνυποχώρητη.

(**) Κατά τήν Βιβλική διάλεκτο.

Η μισή Ελλάδα ζει στο 4% της επικρατείας

Το τετραπλό πλήγμα από την υπερβολικά άνιση κατανομή του πληθυσμού και το στοιχείμα της αποκέντρωσης

Του ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Η υπερσυγκέντρωση σε εξαιρετικά περιορισμένο χώρο της επικρατείας καθιστά ανυπόφορες τις συνθήκες διαβίωσης στην Αττική και απειλεί με ερημοποίηση την περιφέρεια. Ο μισός πληθυσμός της Ελλάδας κατοικεί μόλις στο 4,3% της επικρατείας. Το 50% του πληθυσμού αντιστοιχεί σε 5.241.300 άτομα. Το πρόβλημα εντείνεται η κλιματική κρίση και ο τρόπος με τον οποίο διαχρονικά (δεν) σχεδιάστηκε ο αστικός ιστός. Τη λύση προσφέρουν οι πρακτικές βιωσιμότητας στο λεκανοπέδιο και κυρίως η πληθυσμιακή αποκέντρωση μέσω της περιφερειακής ανάπτυξης: εγχείρημα εύκολο στη διατύπωση, δύσκολο στην εφαρμογή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που επεξεργάστηκε το Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, με βάση την απογραφή του 2021, το 50% του πληθυσμού της χώρας είναι συγκεντρωμένο στο 4,3% της επικρατείας και το 80% στο 25,2%. Αξίζει να σημειωθεί ότι πριν από 72 χρόνια, δηλαδή το 1951, τα ποσοστά της επικρατείας που φιλοξενούσαν αυτά τα μερίδια του πληθυσμού ήταν 13,4% και 55,5% αντίστοιχα.

Σε επίπεδο δημοτικών κοινοτήτων, με έτος αναφοράς το 2021, οι 277 από τις 6.138 –δηλαδή το 4,5% του συνόλου τους– συγκεντρώνουν περισσότερο από το 80% του πληθυσμού. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι 23 δημοτικές κοινότητες παρουσιάζουν πυκνότητες άνω των 10.000 ατόμων ανά τ. κλμ. Μάλιστα, τέσσερις από αυτές υπερβαίνουν τα 20.000 άτομα ανά τ. κλμ.

Για να αντιληφθεί κανείς την αύξηση της ανισότητας στην κατανομή του πληθυσμού με την πάροδο των δεκαετιών, αρκεί να αναλογιστεί ότι το 1951 το 80% του πληθυσμού συγκεντρωνόταν σε 2.179 από τις 5.795 δημοτικές οντότητες –δηλαδή στο 37% του συνόλου τους– και μόλις 8 είχαν πυκνότητα άνω των 10.000 ατόμων ανά τ. κλμ.

Η πρόβλεψη του προβλήματος καταδεικνύει και τη δυσκολία της επίλυσης. Στην έντονη αστικοποίηση, με τα χαρακτηριστικά της υπερσυγκέντρωσης του πληθυσμού σε ένα εξαιρετικά περιορισμένο τμήμα της επικρατείας, οδήγησε η διαχρονική επιλογή της εσωτερικής μετανάστευσης ως απόρροια του μεταπολεμικού μοντέλου ανάπτυξης. Με άλλα λόγια, η

Η υπερσυγκέντρωση πληθυσμού στην Αττική συνδύαστηκε με διαχρονικές αποτυχίες της πολιτείας στον σχεδιασμό μιας βιώσιμης μεγαλούπολης. Σήμερα, ούτε η δημογραφική κρίση είναι σε θέση να αντιστρέψει τα πληθυσμιακά μεγέθη του Λεκανοπεδίου.

«Το μοντέλο που μας έφερε μέχρι εδώ βασιζόταν στη λογική της υπερεκπαίδευσης και της μετακίνησης. Ο γιος του κτηνοτρόφου μετανάστευε στην πόλη για να γίνει καθηγητής πανεπιστημίου».

απουσία ενός εθνικού σχεδίου περιφερειακής ανάπτυξης.

«Επί 50 χρόνια είχαμε αβρόδες ροές εσωτερικής μετανάστευσης οι οποίες εξυπηρετήθηκαν με αυθαίρετη δόμηση και καταπατήσεις. Στην πραγματικότητα, το μοντέλο που μας έφερε μέχρις εδώ βασιζόταν στη λογική της υπερεκπαίδευσης και της μετα-

κίνησης. Για να το πούμε απλά, ο γιος του κτηνοτρόφου μετανάστευε στην πόλη για να γίνει καθηγητής πανεπιστημίου», τονίζει χαρακτηριστικά στην «Κ» ο καθηγητής Δημογραφίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βύρων Κοτζιάμνης. Την ίδια πορεία ακολούθησαν και οι αλλοδαποί μετανάστες, οι οποίοι έχουν επίσης εγκατασταθεί στα αστικά κέντρα, πλην όσων μετέβησαν στα νησιά για να δουλέψουν στον τουρισμό: ένα ελάχιστο ποσοστό έχει κατευθυνθεί στην επαρχία.

Η υπερσυγκέντρωση πληθυσμού στην Αττική συνδύαστηκε με διαχρονικές αποτυχίες της πολιτείας στον σχεδιασμό μιας βιώσιμης μεγαλούπολης –βλ. άναρχη δόμηση–, γεγονός που στα μάτια των ειδικών την καθιστά μοναδική περίπτωση.

«Σκεφτείτε ότι η Αθήνα έχει 23 δήμους με περισσότερους

από 10.000 κατοίκους ανά τ.κλμ. Μάλιστα, τέσσερις από αυτούς υπερβαίνουν τους 20.000 κατοίκους ανά τ. κλμ. Όμως, δεν είναι μόνο η πυκνοκατοίκηση. Είναι και ο τρόπος που κτίστηκαν αυτοί οι δήμοι, σε αντίθεση με άλλα μεγάλα αστικά κέντρα στο εξωτερικό, τα οποία σχεδίασαν ελεύθεροι χώρους, δεν έκλειναν τα ποτάμια τους, φρόντιζαν να έχουν πράσινο και έφτιαζαν ανώτερες υποδομές και δίκτυα», παρατηρεί ο κ. Κοτζιάμνης.

Η υπερβολικά άνιση κατανομή του πληθυσμού στη χώρα βρίσκεται πίσω από ζητήματα που εμφανίζονται συστηματικά στον δημόσιο διάλογο, όπως το κυκλοφοριακό και το στεγαστικό. Επί της ουσίας οδηγεί σε τουλάχιστον τέσσερις βασικές επιπλοκές, που θα αποσολογήσουν ακόμη περισσότερο στο ορατό μέλλον:

Οι δημοτικές κοινότητες με πυκνότητες των 10.000 ατόμων ανά τ. κλμ. ήταν μόλις 8 το 1951, ενώ σήμερα είναι συνολικά 23 – Μάλιστα, τέσσερις από αυτές υπερβαίνουν τα 20.000 άτομα ανά τ. κλμ

- Δυσκολεύεται η συνθήκη διαβίωσης στο λεκανοπέδιο.
- Αφαιρεί δυναμικά και προοπτικές από την επαρχία.
- Ναρκοθετεί τις μελλοντικές προβολές στο δημογραφικό.
- Υπερτονίζει τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης.

Μέχρι πρότινος το μοντέλο που συγκέντρωσε τη μισή Ελ-

λάδα στην Αττική πιθανώς δεν είχε συνταρακτικές συνέπειες σε όρους βιωσιμότητας. Ωστόσο, προστέθηκε πλέον και η παράμετρος της κλιματικής αλλαγής, την οποία οι κάτοικοι της πρωτεύουσας καλούνται να διαχειριστούν από εξαιρετικά μειονεκτική θέση λόγω των προβλεπόμενων απορροών από τη δομή της.

Στο μεταξύ, ούτε η δημογραφική κρίση είναι σε θέση να αντιστρέψει τα πληθυσμιακά μεγέθη της Αττικής. Αντιθέτως, εντείνει τις τάσεις ερημοποίησης στην περιφέρεια. Πιο συγκεκριμένα, ο συνολικός πληθυσμός στην Ελλάδα προβλέπεται ότι θα μειωθεί από μερικές εκατοντάδες χιλιάδες έως περισσότερο από 1,5 εκατ. άτομα μέχρι το 2050 –από 5% έως 10%, ανάλογα με το μεταναστευτικό κοινότυπο. Όμως, τα ποσοστά μείωσης θα είναι πολύ υψηλότερα σε ένα μεγάλο τμήμα της υπαίθρου στην ηπειρωτική Ελλάδα –Μακεδονία, Ηπειρος, Λακωνία– απ' ό,τι στις μητροπολιτικές περιοχές της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και των άλλων μεγάλων αστικών κέντρων.

Σε δύο επίπεδα

Η απάντηση στο πρόβλημα είναι εξαιρετικά απαιτητική και θεωρητικά μπορεί να δρομολογηθεί σε δύο επίπεδα:

- Πρώτον, να εξαντληθούν τα περιθώρια παρεμβάσεων στην Αττική με στόχο να αντιστραφεί μέρος των σχεδιασμών που τη διαμόρφωσαν – βλ. κατεδαφίσεις αυθαίρετων, αναδοσείες, αναβάθμιση κτιριακών υποδομών και δημοσίων χώρων.
- Δεύτερον, να εκπονηθεί μια εθνική στρατηγική για την περιφερειακή ανάπτυξη, ώστε η επαρχία να προσελκύσει υψηλότερο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού ανακουφίζοντας τα αστικά κέντρα. Η επέκταση του τουρισμού, οι τεχνολογικές και βιομηχανικές επενδύσεις, καθώς και η ψηφιοποίηση η οποία –μεταξύ άλλων– καθιστά εφικτή την τηλεργασία, είναι σύμμαχοι προς αυτή την κατεύθυνση.

Στο πλαίσιο αυτό, ποτέλιμα θα είναι κάθε είδους κίνητρα για μετανάστευση από την Αττική στην επαρχία, με επενδύσεις σε υποδομές που θα ενθαρρύνουν αφενός την ίδρυση επιχειρήσεων, αφετέρου τη δημιουργία οικογενείας. Εκ των ων ουκ άνευ θα πρέπει να θεωρείται η διασφάλιση των εργατικών κερών, που θα συντηρηθούν και θα αναπτύχουν την αγροτική παραγωγή στην περιφέρεια.

6. ΜΟΛΙΣ ΣΤΟ 4,3% ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Ο ΜΙΣΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .04/01/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .04/01/2024

Σελίδα: 8

«Δεν είναι ανάγκη να μένουμε στο ίδιο μέρος σε όλη μας τη ζωή»

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Κάποιοι γενναίοι τόλμησαν να μετακομίσουν στην επαρχία και μάλιστα σε απομακρυσμένα μέρη της Ελλάδας. Πολλά χρόνια μετά από τότε που έφτιαξαν βαλίτσες για τα καλά και παρά τις δυσκολίες, δηλώνουν ότι δεν θα γύριζαν πίσω.

Φλώρα Τσιλαγα
Project Manager στην Animal Action Greece, Αντίπαρος

Παράδεισος για μικρά παιδιά

Με καταγωγή από την Αντίπαρο, η οικονομική κρίση οδήγησε την ίδια και τον σύντροφό της να επιστρέψουν στο νησί ακολουθώντας την αντίθετη διαδρομή από εκείνη που είχε κάνει η γιαγιά της το 1955, όταν ήρθε στην Αθήνα. «Εγώ εργαζόμουν σε ιστορικά ερευνητικά προγράμματα και εκείνος σε ακτοπλοϊκή εταιρεία. Πληρωνόμασταν κάθε έξι μήνες. Κάπως έτσι τα μαζέψαμε και ήρθαμε στην Αντίπαρο. Αρχικά ανέλαβα τη διαχείριση της τουριστικής επιχείρησης ενός συγγενή μου», διηγείται. Σήμερα η Αντί-

παρος μετράει πλέον 1.200 μόνιμους κατοίκους, αρκετούς από τους οποίους νέοι. Το νησί είναι παράδεισος για τα μικρά παιδιά. «Εξω από το σχολείο βλέπετε 25 μικρά ποδηλατάκια. Ποιο πεντάχρονο στην Αθήνα ή και σε άλλη πόλη θα πήγαινε καθημερινά με το ποδήλατο στο σχολείο;». Για τα μεγαλύτερα παιδιά τα πράγματα είναι πιο δύσκολα: «Δεν μπορείς να κρυφτείς. Ο,τι και να κάνεις το βλέπει κάποιος και σε λίγο το ξέρουν όλοι». Από την άλλη, υπάρχει νοιάζιμο, υποστήριξη του ενός προς τον άλλον. «Πολλοί άνθρωποι εδώ έχουν παρακολουθήσει μαθήματα πρώτων βοηθειών. Ξέρουν ότι αν τύχει κάτι σε κάποιον είναι σημαντικό να μπορούμε να βοηθήσουμε».

Η μεγάλη χαρά για τους κατοίκους της Αντιπαρού είναι συχνά και το δυσκολότερό τους πρόβλημα: η θάλασσα. «Για να κάνουν τα παιδιά κάποια δραστηριότητα πρέπει να πάνε στην Πάρο. Αυτό σημαίνει να περάσεις στην Πούντα με το φέρι μποτ και μετά να οδηγήσεις 25 λεπτά έως την Παροικιά. Αν πάσει νοτιάς, σοροκάδα, αποκλειόμαστε. Τότε, κάθε φορά σκέφτομαι, αν τώρα πάθει κάποιος κάτι και χρειαστεί μετα-

φορά, πάει καμένος». Στο νησί υπάρχει ιατρείο με δύο γιατρούς και μία νοσοκόμα, αλλά αν τύχει κάτι δύσκολο;

Οι τάξεις του σχολείου στο νησί φτάνουν μέχρι την Α' λυκείου. Μετά, τα παιδιά πηγαίνουν κάθε πρωί –όταν ο καιρός το επιτρέπει– με το φέρι στην Πάρο. Το ίδιο και οι δάσκαλοι και οι καθηγητές, που επίσης επιλέγουν να μείνουν στην Πάρο. Πολλές φορές το σχολείο δεν λειτουργεί λόγω θαλασσοταραχής... Τέλος Νοεμβρίου τα παιδιά κάνουν 4ωρα γιατί λείπουν καθηγητές. Κι όσοι έρθουν πώς να μείνουν; «Μια γκαρσονιέρα νοικιάζεται 900 ευρώ. Ένας υπάλληλος στον δήμο πώς θα πληρώσει; Και το καλοκαίρι θα πρέπει να πάει αλλού, γιατί το νοικιάζουν Airbnb».

Νίκος Γιαννάκης
Βιολόγος, κυριό Μπλιώνας Πρεσπών

Και δεύτερη προσπάθεια

Με τη σύντροφό του είχαν φύγει από την Αθήνα –γέννημα θρέμμα Αθηναίος, διευκρινίζει– το 2001, αλλά «δεν μας βγήκε κα-

λά». Ομως, η σκέψη τους τριβέλιζε: «Η ζωή που μάθαμε στην πόλη είναι η μόνη που υπάρχει ή μπορούμε να διαλέξουμε και κάτι άλλο;». Το 2010 το επικείμενο ξανά με επιτυχία γιατί «το σχέδιο ήταν καλά οργανωμένο». Εκτοτε μένουν στο χωριό Μπλιώνας, δύο χιλιόμετρα μακριά από το γνωστό χωριό Λαιμό της περιοχής Πρεσπών. Για την ακρίβεια είναι οι μόνοι κάτοικοι του χωριού. «Έχουμε τα πάντα – νερό, ηλεκτρικό, ακόμη και αποχέτευση και Ιντερνετ. Υποδομές και τεχνολογία ήταν απαραίτητη προϋπόθεση για να το επιχειρήσουμε». Η δουλειά του, που έχει σχέση με τη μελέτη των υδροβιότοπων, ασφαλώς λειτουργήσει βοηθητικά στο να πετύχει το όλο εγχείρημα. Ο ίδιος δεν έχει παιδιά, αλλά «τα πιτσιρικά που ζουν εδώ είναι ευτυχημένα», λέει με βεβαιότητα. «Όταν μεγαλώσουν ασφαλώς θα πρέπει να φύγουν για να σπουδάσουν, αλλά θα μπορούσαν να γυρίσουν και να εφαρμόσουν εδώ όσα έμαθαν. Δεν είναι ανάγκη να αναπαράγουμε το παλιό μοντέλο, που οι άνθρωποι στα χωριά έμειναν αμόρφωτοι, αλλά ούτε και να μένουμε στο

ίδιο μέρος σε όλη μας τη ζωή». Στις κοντινές πόλεις Καστοριά, Φλώρινα τα τελευταία χρόνια έχουν επιστρέψει κάποιοι πολύ καλοί γιατροί, διευκρινίζει ο κ. Γιαννάκης, οπότε το θέμα της υγείας πηγαίνει καλύτερα. Το πιο δύσκολο; «Οι φίλοι και οι συγγενείς στην Αθήνα, που δεν μπορούμε να τους επισκεπτόμαστε όσο συχνά θα θέλαμε λόγω των οικονομικών δυσκολιών».

Ειρήνη Ιερωνυμάκη
Ψυχολόγος, Μοίρες Ηρακλείου

Συνεδρίες με φόντο τον Ψηλορείτη

Η διαδρομή της από την Αθήνα στις Μοίρες, γενέτειρά της στην οποία πίστευε ότι ποτέ δεν θα επέστρεφε, περιελάμβανε μια στάση- απόδραση στην Αγγλία. «Εργαζόμουν στη Marfin, δεν μου άρεσε και πολύ, αλλά δεν έπαιρνα και καμιά απόφαση. Έπειτα ήρθε η κρίση. Ερχονταν άνθρωποι στο γραφείο μου που είχαν δάνεια να κάνουν διακανονισμό και μου έλεγαν “δεν έχω να τάσω τα παιδιά μου”. Εβγαίνα από την τράπεζα και έβλε-

πα ανθρώπου να ψάχνουν στα σκουπίδια. Έπειτα κάπκαν και τα παιδιά, που τους μιλούσαμε συνέχεια στο τηλέφωνο. Αρχισα να σκέφτομαι τι κάνω εδώ», διηγείται η Ειρήνη Ιερωνυμάκη. Ήταν 30 χρονών όταν έφυγε με εθελουσία από την τράπεζα και πήγε στην Αγγλία. Σήμερα ζει στις Μοίρες και είναι ψυχολόγος. Κάνει πολλές συνεδρίες μέσω Διαδικτύου με ανθρώπους που βρίσκονται σε διάφορες χώρες – Αμερική, Ιταλία, Αυστραλία. «Αυτή η αλλαγή ήρθε με την πανδημία, εζηγεί. Θα ήταν δύσκολο να δέχεται άνθρωπος από την περιοχή γιατί υποχρεωτικά θα έπρεπε να τους βλέπει και κοινωνικά, κάτι το οποίο απαγορεύεται κατά τη θεραπευτική διαδικασία. «Η ζωή εδώ είναι πολύ διαφορετική, πιο ήρεμη. Για να πάω στο γραφείο μου χρειάζομαι 2 λεπτά με το αυτοκίνητο, από το παράθυρο βλέπω ελιές και πίσω μου είναι ο Ψηλορείτης. Πάω για καφέ στα Μάταλα, αγναντεύω τη θάλασσα και μετά γυρίζω στη δουλειά. Ο ένας προσφέρει στον άλλον». Τι την εννοχεί; «Η νοσοτροπία, που πολλές φορές είναι πολύ μακρινή για μένα. Σκέψου να μιλήσεις για τον Ζακ εδώ!».